

București, 20 octombrie 2022

Către: **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI**

**Domnului Marian ENACHE,
PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE**

Domnule Președinte,

În conformitate cu prevederile art. 146 lit. a) din Constituția României, republicată, art. 136 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, precum și ale art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, deputații menționați în anexele atașate, formulăm prezenta

OBIECȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE

cu privire la Legea privind organizarea judiciară (Pl-x nr. 441/2022),

pe care o considerăm neconformă cu o serie de articole din Constituția României, solicitând respectuos instanței de contencios constituțional constatarea neconstituționalității acesteia pentru motivele expuse în continuare.

CUPRINS

- I. SITUAȚIA DE FAPT;**
- II. TEMEIUL CONSTITUȚIONAL;**
- III. MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE;**
- IV. CONCLUZII.**

I. SITUAȚIA DE FAPT

Legea care face obiectul prezentei obiecții a fost inițiată în anul 2022, sub denumirea „*Proiect de Lege privind organizarea judiciară*” de către Guvernul României.

Prin conținutul său normativ, legea votată face parte din categoria **legilor organice**, prima Cameră sesizată fiind Camera Deputaților, în conformitate cu dispozițiile art. 75 alin. (1) din Constituția României, republicată.

Proiectul de lege a fost dezbătut în **procedură de urgență**.

Conform expunerii de motive, legea are ca obiect ansamblul de principii și reguli care guvernează funcționarea instanțelor judecătorești și parchetelor în activitatea judiciară, în scopul garantării respectării Constituției României, republicată, și realizării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei prin înfăptuirea justiției ca serviciu public.

Astfel, **scopul declarat al noii reglementări** constă în armonizarea legislației privind organizarea și funcționarea sistemului de justiție cu principiile din instrumentele internaționale ratificate de România, cu luarea în considerare a tuturor recomandărilor formulate în cadrul mecanismelor europene (MCV, Comisia de la Veneția, Raportul CE privind statul de drept) și a deciziilor Curții Constituționale.

De asemenea, în expunerea de motive se precizează că intrarea în vigoare a legilor justiției din care face parte și actul normativ în cauză, constituie jalon în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență.

Proiectul de lege votat, Pl-x nr. 441/2022, încalcă **art. 1 alin. (3) și (5), art. 16 alin. (1) și (2), art. 20, art. 21 alin. (3), art. 69, art. 73 alin. (3) lit. I, art. 75, art. 76, art. 124, art. 126 alin. (4), art. 131, art. 132 și art. 148** (precum și celelalte articole menționate în mod expres în cuprinsul prezentei obiecțiuni) **din Constituția României**.

II. TEMEIUL CONSTITUȚIONAL

Constituția României

Articolul 1 *Statul român*

(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.

(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

Articolul 11 Dreptul internațional și dreptul intern

(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

(2) Tratatelor ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.

Articolul 20 Tratatelor internaționale privind drepturile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.

Articolul 69 Mandatul reprezentativ

(1) În exercitarea mandatului, deputații și senatorii sunt în serviciul poporului.

(2) Orice mandat imperativ este nul.

Articolul 75 Sesizarea Camerelor

(1) Se supun spre dezbateră și adoptare Camerei Deputaților, ca primă Cameră sesizată, proiectele de legi și propunerile legislative pentru ratificarea tratatelor sau a altor acorduri internaționale și a măsurilor legislative ce rezultă din aplicarea acestor tratate sau acorduri, precum și proiectele legilor organice prevăzute la articolul 31 alineatul (5), articolul 40 alineatul (3), articolul 55 alineatul (2), articolul 58 alineatul (3), articolul 73 alineatul (3) literele e), k), l), n), o), articolul 79 alineatul (2), articolul 102 alineatul (3), articolul 105 alineatul (2), articolul 117 alineatul (3), articolul 118 alineatele (2) și (3), articolul 120 alineatul (2), articolul 126 alineatele (4) și (5) și articolul 142 alineatul (5). Celelalte proiecte de legi sau propuneri legislative se supun dezbaterii și adoptării, ca primă Cameră sesizată, Senatului.

(2) Prima Cameră sesizată se pronunță în termen de 45 de zile. Pentru coduri și alte legi de complexitate deosebită termenul este de 60 de zile. În cazul depășirii acestor termene se consideră că proiectele de legi sau propunerile legislative au fost adoptate.

(3) După adoptare sau respingere de către prima Cameră sesizată, proiectul sau propunerea legislativă se trimite celeilalte Camere care va decide definitiv.

(4) În cazul în care prima Cameră sesizată adoptă o prevedere care, potrivit alineatului (1), intră în competența sa decizională, prevederea este definitiv adoptată dacă și cea de-a doua Cameră este de acord. În caz contrar, numai pentru prevederea respectivă, legea se întoarce la prima Cameră sesizată, care va decide definitiv în procedură de urgență.

(5) Dispozițiile alineatului (4) referitoare la întoarcerea legii se aplică în mod corespunzător și în cazul în care Camera decizională adoptă o prevedere pentru care competența decizională aparține primei Camere.

Articolul 76 Adoptarea legilor și a hotărârilor

(1) Legile organice și hotărârile privind regulamentele Camerelor se adoptă cu votul majorității membrilor fiecărei Camere.

(2) Legile ordinare și hotărârile se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți din fiecare Cameră.

(3) La cererea Guvernului sau din proprie inițiativă, Parlamentul poate adopta proiecte de legi sau propuneri legislative cu procedură de urgență, stabilită potrivit regulamentului fiecărei Camere.

Articolul 124 Înfăptuirea justiției

(1) Justiția se înfăptuiește în numele legii.

(2) Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți.

(3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.

Articolul 131 Rolul Ministerului Public

(1) În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

(2) Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

(3) Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.

Articolul 148 Integrarea în Uniunea Europeană

(1) Aderarea României la tratatele constitutive ale Uniunii Europene, în scopul transferării unor atribuții către instituțiile comunitare, precum și al exercitării în comun cu celelalte state membre a competențelor prevăzute în aceste tratate, se face prin lege adoptată în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

(2) *Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.*

(3) *Prevederile alineatelor (1) și (2) se aplică, în mod corespunzător, și pentru aderarea la actele de revizuire a tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.*

(4) *Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2).*

(5) *Guvernul transmite celor două Camere ale Parlamentului proiectele actelor cu caracter obligatoriu înainte ca acestea să fie supuse aprobării instituțiilor Uniunii Europene.*

III. MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE

III.1. Legea a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art. 70 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților și art. 89 alin. (2) din Regulamentul Senatului, fapt care aduce atingere prevederilor art. 1 alin. (3) și (5), art. 69 alin. (1), art. 74 alin. (5), art. 75 alin. (1) și (3) și art. 76 alin. (3) din Constituția României, republicată.

Conform art. 70 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, *„(2) Raportul va fi imprimat și difuzat deputaților cu cel puțin 3 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterile proiectului de lege sau a propunerii legislative în plenul Camerei Deputaților, în cazul proiectelor de legi și al propunerilor legislative pentru care Camera Deputaților este prima Cameră sesizată, și cu cel puțin 5 zile, în cazul celor pentru care Camera Deputaților este Cameră decizională.”*

Conform art. 89 alin. (2) din Regulamentul Senatului, *„(2) Raportul se transmite Biroului permanent, care dispune și asigură, prin secretarul general al Senatului, difuzarea acestuia senatorilor, Guvernului și inițiatorului, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de data dezbaterii în plen.”*

Statul de drept se întemeiază pe domnia legii. Din această perspectivă respectarea normelor legale reprezintă o obligație care incumbă tuturor cetățenilor români, cât și tuturor autorităților publice. **Activitatea autorității legiuitoare este de asemenea subsumată obligației expuse mai sus, fiind reglementată prin regulamentele proprii de organizare și funcționare.** Respectarea dispozițiilor regulamentare este fundamentală pentru buna desfășurare a activității de legiferare în România. Orice lege trebuie adoptată în condiții de deplină transparență, prin voința politică exprimată conform propriei conștiințe a fiecărui membru al corpului legiuitor, după studiul aprofundat al normelor supuse dezbaterii parlamentare.

Pentru formarea voinței politice a fiecărui membru al Parlamentului, regulamentele parlamentare și în speță Regulamentul Camerei Deputaților și Regulamentul Senatului prevăd un termen de 3 zile de la data la care comisia de specialitate avizează prin raport legea până la dezbaterile acesteia în ședința Camerei

Deputaților sau a Senatului, conform art. 70 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților și art. 89 alin. (2) din Regulamentul Senatului.

Aceste dispoziții imperative au fost încălcate cu privire la legea supusă obiecției de constituționalitate. Astfel, la data de 26.09.2022, proiectul de lege criticat prin prezenta sesizare a primit raport favorabil de la Comisia Specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru examinarea inițiativelor legislative din domeniul justiției. **După doar 24 de ore** de la difuzarea raportului, în data de 27.09.2022, proiectul de lege a fost adoptat de **Camera Deputaților**, în calitate de primă cameră sesizată.

În cameră decizională, **la Senat**, legea fost avizată de comisia specială raportoare în data de **17 octombrie 2022 și, în aceeași zi, a fost dezbătută și aprobată în ședința de plen a Senatului.** Mai mult de atât, la Senat **nu au fost deloc dezbătute amendamentele** respinse, lucru care, oricum, era obiectiv imposibil având în vedere termenul scurt, raportul fiind elaborat cu câteva ore înainte de ședința de plen.

Adoptarea celor trei noi legi ale justiției - Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legea privind organizarea judiciară și Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii a fost asumată de Guvernul României cu obiectivul declarat de a corecta acele modificări nocive realizate în anul 2018, de a pune în acord legile și cu practica recentă a CCR, dar și pentru a aduce îmbunătățiri legislației care să permită îndeplinirea tuturor obiectivelor de referință stabilite în cadrul MCV.

Deși perioada de consultare publică a fost îndelungată, trebuie remarcat că **proiectele au suferit multiple modificări și că procedura parlamentară a fost una exagerat de rapidă**, care nu a permis o dezbatere așezată, atentă și serioasă. Această dezbatere trebuia să aibă loc în condiții optime nu doar în comisia specială, ci și în plenul Camerei deputaților și Senatului. Or, așa cum am spus, **deputații nu au avut decât cu 24 de ore înainte de ședința de plen cele 1.327 de pagini de amendamente**, iar **senatorii au avut doar cu 2-3 ore înainte de ședința de plen cele 1.353 de pagini de amendamente** pentru care nici nu s-a mai dat posibilitatea susținerii și dezbaterii.

Graba aceasta extraordinară a fost justificată de necesitatea ridicării MCV într-un calendar foarte strict, însă față de această justificare invocăm trei contraargumente: primul este acela că, din partea Comisiei Europene, prin persoana comisarului european pentru justiție a venit solicitarea publică de a se aștepta emiterea avizului Comisiei de la Veneția înainte de votul final cu privire la aceste trei legi; al doilea este acela că una dintre preocupările formulate în cadrul obiectivului nr. 1 de referință din cadrul MCV (independența sistemului judiciar și reforma sistemului judiciar) este legată de procedura legislativă în domeniul MCV care trebuie să fie transparentă, predictibilă, fără a se abuza de procedurile de urgență; în al treilea rând trebuie spus că graba cu care s-a forțat parcurgerea procedurilor parlamentare a afectat grav calitatea dezbaterilor parlamentare (la Camera Deputaților), sau a determinat chiar **lipsa totală a dezbaterii amendamentelor** (la Senat). Având în vedere aceste argumente puteam trage concluzia că graba cu care s-a urgentat procedura parlamentară a fost una nejustificată. A avea o perioadă de doi ani de consultare publică pentru ca apoi să concentrezi procedura parlamentară într-un interval de timp extrem de scurt este o dovadă clară a unei defectuoase gestionări a procedurii, nicidecum a vreunui motiv obiectiv de urgentare.

Faptul că dezbaterile în ședința Senatului a Legii privind organizarea judiciară (Pl-x nr. 441/2022) a avut loc în aceeași zi în care a fost adoptat raportul de către comisia specială constituie o încălcare a Constituției deoarece **senatorii care nu au fost membrii ai comisiei nu au avut posibilitatea obiectivă de a-și forma opinia asupra propunerii legislative** adoptată cu amendamente de comisia specială, aflându-se în situația de **a-și exercita dreptul de vot fără a putea cunoaște conținutul proiectului de lege**. Astfel, având în vedere că a existat o imposibilitate obiectivă de a analiza raportul în timpul dintre publicarea lui și votul final, în cadrul votului, senatorii și-au exercitat dreptul de vot bazându-se exclusiv pe recomandarea grupului parlamentar. **Este de precizat inclusiv faptul că, raportul comisiei doar pe această lege se întinde pe 245 pagini, în total pachetul de trei legi care au fost votate în aceeași ședință a Senatului depășind 1.300 de pagini.**

Menționăm că termenul de 3 zile prevăzut de art. 70 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților și art. 89 alin. (2) din Regulamentul Senatului este **imperativ**, indiferent dacă este aplicată procedura ordinară de dezbateri sau procedura de urgență.

Se încalcă astfel și dispozițiile constituționale care prevăd dezbaterile parlamentare, reale, pentru adoptarea legilor.

Art. 74 alin. (5) din Constituție dispune că "propunerile legislative se supun dezbaterei mai întâi Camerei competente să le adopte, ca primă Cameră sesizată". Art. 75 alin. (1) din Constituție prevede că "se supun spre dezbateri și adoptare Camerei Deputaților, ca primă Cameră sesizată, proiectele de legi și propunerile legislative pentru ratificarea tratatelor sau a altor acorduri internaționale și a măsurilor legislative ce rezultă din aplicarea acestor tratate sau acorduri, precum și proiectele legilor organice prevăzute la articolul 31 alineatul (5), articolul 40 alineatul (3), articolul 55 alineatul (2), articolul 58 alineatul (3), articolul 73 alineatul (3) literele e), k), l), n), o), articolul 79 alineatul (2), articolul 102 alineatul (3), articolul 105 alineatul (2), articolul 117 alineatul (3), articolul 118 alineatele (2) și (3), articolul 120 alineatul (2), articolul 126 alineatele (4) și (5) și articolul 142 alineatul (5). Celelalte proiecte de legi sau propuneri legislative se supun dezbaterei și adoptării, ca primă Cameră sesizată, Senatului. Iar art. 75 alin. (3) din Constituție precizează că "după adoptare sau respingere de către prima Cameră sesizată, proiectul sau propunerea legislativă se trimite celeilalte Camere care va decide definitiv".

De aici rezultă că propunerile legislative trebuie dezbătute în mod real nu doar la prima cameră sesizată, ci și în camera decizională, ceea ce nu s-a întâmplat în cazul nostru.

Apreciem că încălcarea art. 70 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților și art. 89 alin. (2) din Regulamentul Senatului atrage implicit și **încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3) și (5) coroborat cu art. 69 alin. (1) din Constituția României** deoarece **procedura aceasta forțată a împiedicat exercitarea corespunzătoare a mandatului reprezentativ de către parlamentarii care au participat la vot, fără dezbateri și fără a putea lua cunoștință, în timp util, de conținutul raportului.**

Sunt încălcate și dispozițiile **art. 76 alin. (3)** din Constituție ”la cererea Guvernului sau din proprie inițiativă, Parlamentul poate adopta proiecte de legi sau propuneri legislative cu procedură de urgență, stabilită potrivit regulamentului fiecărei Camere”. Rezultă cu claritate obligativitatea respectării regulamentelor celor două camere ale Parlamentului.

În jurisprudența sa (**Decizia nr. 261 din 05.05.2022, par. 73**), Curtea Constituțională a statuat că „*principiul legalității, prevăzut de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementat de art. 1 alin. (3) din Constituție, impune ca atât exigențele de ordin procedural, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării. Regulile referitoare la fondul reglementărilor, procedurile de urmat, inclusiv solicitarea de avize de la instituțiile prevăzute de lege nu sunt însă scopuri în sine, ci mijloace, instrumente pentru asigurarea dezideratului calității legii, o lege care să slujească cetățenilor, iar nu să creeze insecuritate juridică*”.

În același sens Curtea Constituțională s-a mai pronunțat, de exemplu, prin **Decizia nr. 128 din 6 martie 2019**, precitată, când a reținut că „*în ansamblul normelor constituționale, dispozițiile care cuprind reguli cu caracter procedural incidente în materia legiferării se corelează și sunt subsumate principiului legalității, consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, la rândul său acest principiu stând la temelia statului de drept, consacrat expres prin dispozițiile art. 1 alin. (3) din Constituție. De altfel, și Comisia de la Veneția, în raportul intitulat “Rule of law checklist”, adoptat la cea de-a 106-a sesiune plenară (Veneția, 11-12 martie 2016), reține că procedura de adoptare a legilor reprezintă un criteriu în aprecierea legalității, care constituie prima dintre valorile de referință ale statului de drept (pct.IIA5). Sub acest aspect sunt relevante, între altele, potrivit aceluiași document, existența unor reguli constituționale clare în privința procedurii legislative, dezbaterile publice ale proiectelor de legi, justificarea lor adecvată, existența evaluărilor de impact de adoptarea legilor. Referitor la rolul acestor proceduri, Comisia reține că statul de drept este legat de democrație prin faptul că promovează responsabilitatea și accesul la drepturile care limitează puterile majorității” (paragraful 32).*

În același sens s-a pronunțat și Curtea Constituțională prin **Decizia nr. 139 din 13 martie 2019**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 3 mai 2019, **paragraful 85**:

„*Altfel spus, stabilirea unor reguli clare în privința procedurii legislative, inclusiv la nivelul Legii fundamentale, și respectarea regulilor astfel stabilite constituie o garanție împotriva abuzului de putere al majorității parlamentare, așadar, o garanție a democrației. În măsura în care normele privind procedura legislativă au consacrat constituțională, Curtea Constituțională este competentă să se pronunțe asupra modului în care legile adoptate de Parlament le respectă și să sancționeze în mod corespunzător*

încălcarea lor” (Decizia nr. 128 din 6 martie 2019, paragraful 33). „Prin urmare, respectarea art. 75 și a art. 76 alin. (3) din Constituție reprezintă fundamentul dezbaterilor democratice din Parlament și, care, prin substratul lor de valoare, presupun un schimb de idei între cei ce exercită suveranitatea națională. Evitarea sau limitarea dezbaterilor parlamentare prin scurtarea nejustificată a termenelor, fără a respecta prevederile constituționale exprese în acest sens, denotă o atingere adusă însăși unei valori fundamentale a statului, și anume caracterului său democratic. Din punct de vedere axiologic, dezbaterile parlamentare în forma lor comună/generală sunt în mod intrinsec legate de democrație, astfel că orice abatere de la aceasta trebuie să fie realizată numai în condițiile și limitele stabilite prin Constituție. Nesocotirea acestei valori supreme plasează destinatarul normei juridice într-o situație de perpetuă insecuritate juridică. Așadar, deși la o primă vedere pare că Parlamentul a încălcat doar un aspect procedural, poate formal, în realitate, consecințele pe care această neregularitate le implică sunt grave, afectând ideile de democrație și de securitate juridică în substanța lor.” (Decizia CCR nr. 261 din 05.05.2022, par. 74-75),

Pe baza acestor argumente, considerăm că o lege adoptată în astfel de condiții, nu poate avea decât un caracter neconstituțional, atât prin încălcarea dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (3) în componenta referitoare la democrație și ale art. 1 alin. (5) în componenta referitoare la securitatea juridică a persoanei, cât și ale art. 75 și art. 76 alin. (3) privind desfășurarea procedurii parlamentare de adoptare a legilor.

În concluzie, legea dedusă controlului de constituționalitate contravine prevederilor art. 1 alin. (3) și (5), art. 69 alin. (1), art. 74 alin. (5) și art. 75 alin. (1) și (3) și art. 76 alin. (3) din Constituția României, republicată, referitor la desfășurarea procedurii parlamentare de adoptare a legilor. Pentru acest motiv extrinsec de neconstituționalitate vă solicităm astfel să constatați că legea este neconstituțională în ansamblul său.

III.2. Legea privind organizarea judiciară (PI-x nr. 441/2022) dedusă controlului de constituționalitate cuprinde prevederi neclare, imprecise și lipsite de predictibilitate, astfel încât propunerea votată încalcă principiul securității juridice și principiul calității legii, care decurg din principiul legalității statuat de art. 1 alin. (5) din Constituție; aceste argumente sunt valabile pentru toate subpunctele III.2.1.-III.2.7.

Potrivit dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, „În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie“. Această obligație, care revine atât persoanelor fizice cât și persoanelor juridice, se aplică în egală măsură și Parlamentului, inclusiv în privința modului de exercitare a atribuției sale principale și esențiale, respectiv aceea de unică autoritate legiuitoare a țării, care constă în elaborarea proiectelor de lege și adoptarea acestora ca legi ale statului român.

Curtea Constituțională, a reținut, în jurisprudența sa constantă, că respectarea prevederilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative constituie un veritabil criteriu de constituționalitate prin raportare la aplicarea art. 1 alin. (5) din Constituție.

Astfel, în Decizia nr. 681/2012, Curtea Constituțională a statuat că: *„Deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, Curtea constată că prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea, coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare”*.

Totodată, trebuie avute în vedere și dispozițiile constituționale ale art. 142 alin. (1), potrivit cărora *„Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției”, și pe cele ale art. 1 alin. (5) din Constituție, potrivit cărora, „în România, respectarea [...] legilor este obligatorie”*. Astfel, Curtea constată că reglementarea criticată prin nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor *situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.*”

Cu toate că principiul calității legii nu este enunțat în mod expres prin Constituție, acesta a fost recunoscut și consacrat prin jurisprudența Curții Constituționale, care a stabilit că *originea acestuia se regăsește în art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală. La modul general, s-a considerat că legea trebuie să îndeplinească anumite cerințe de claritate și previzibilitate pentru a putea fi respectată de destinatarii săi, în sensul adaptării corespunzătoare a conduitei de către aceștia.*

În același sens, prin Decizia nr. 473/2013, Curtea Constituțională a statuat, de principiu, că *„orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze însă previzibilitatea legii.”*

III.2.1. Menționarea respectării „principiului continuității” în articolul 13, este neclară.

Conform art. 13 din textul votat, *„Activitatea de judecată se desfășoară cu respectarea principiilor distribuirii aleatorii a dosarelor și continuității, cu excepția situațiilor în care judecătorul nu poate participa la judecată din motive obiective.”*

Previzibilitatea unei norme presupune în mod obligatoriu ca destinatarul acesteia să aibă o reprezentare clară a aspectelor în funcție de care este obligat să își modeleze conduita. În acest sens, menționarea respectării principiului continuității este neclară pentru publicul larg, fără cunoștințe juridice. În speță, este neclar inclusiv pentru juriști la ce se referă continuitatea.

Astfel, nu e clar dacă se referă la principiul continuității activității de judecată sau principiul continuității completului de judecată, fiecare cuprinzând aspecte diferite.

Legea nu se adresează doar absolvenților de drept, motiv pentru care este necesară completarea sintagmei în următorul sens: „*principiul continuității completului de judecată*“, dacă aceasta a fost intenția legiuitorului la redactarea normei.

III.2.2. Conform art. 15 din textul votat, „Alin. (1) Ședințele de judecată se înregistrează de către instanță prin mijloace tehnice video sau audio“.

Ambiguitatea redacțională a legii supuse controlului de constituționalitate este evidentă, ceea ce determină serioase îndoieli cu privire la efectele pe care legea le-ar putea produce (a se vedea, mutatis mutandis, Decizia nr. 619 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 4 ianuarie 2017, paragraful 45).

În speță, nu este clară intenția legiuitorului, având în vedere că textul prevede că „*Ședințele de judecată se înregistrează prin mijloace tehnice video SAU audio*“. Astfel, s-ar înțelege că ședințele de judecată nu pot fi înregistrate audio-video, ci doar audio SAU video, ceea ce ar fi absurd. Spre exemplu, o simplă înregistrare video nu ar fi utilă fără înregistrarea audio a acesteia.

Astfel, prin modul deficitar de redactare, legea contestată încalcă exigențele art. 1 alin. (5) din Constituție în componenta sa referitoare la calitatea legii, cu consecința neconstituționalității acestui text de lege. O astfel de neclaritate a textului ar putea afecta însăși modalitatea de îndeplinire a justiției la care se referă art. 124 din Constituția României prin faptul că nu se vor putea verifica susținerile părților, cele dispuse de instanță și corectitudinea celor cuprinse în încheierile de ședință.

III.2.3. Reglementarea privind posibilitatea colegiului de conducere a ICCJ de a funcționa fără numărul legal de membri, pe durată nedeterminată este neclară, impredictibilă și creează instabilitate - art. 30 alin. (5) încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și (5) și art. 124 din Constituția României

Conform art. 30 alin. (5) din textul votat, „(5) În cazul în care colegiul de conducere nu se poate constitui cu numărul legal de membri aleși din motive obiective, până la constituirea colegiului de conducere potrivit alin. (3) sau (4), activitatea acestuia se desfășoară prin participarea la ședințele sale, cu drept de vot, a judecătorului cu cea mai mare vechime în funcția de judecător din cadrul secției.“

Astfel, posibilitatea colegiului de conducere a ICCJ de a funcționa fără numărul legal de membri, pe durată nedeterminată, cu participarea judecătorului cu vechimea cea mai mare creează instabilitate. Prin jurisprudența Curții Constituționale, s-a stabilit că legea trebuie să îndeplinească anumite cerințe de claritate și previzibilitate pentru a putea fi respectată de destinatarii săi, în sensul adaptării corespunzătoare a conduitei de către aceștia. În speță, extinderea perioadei de funcționare fără numărul legal de membri ar putea avea loc la nesfârșit, ceea ce ne relevă că prevederea este total lipsită de predictibilitate. Aceasta deficiență în organizarea instanței supreme ar putea afecta inclusiv actul de înfăptuire a justiției la nivelul cel mai înalt, încălcând art. 124 alin. (1) și (2).

III.2.4. Lipsa unor criterii clare, predictibile și obiective în schimbarea membrilor completurilor la ICCJ - art. 34 alin. (3) încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și (5), și art. 124 (1) și (3) și art. 126 alin. (4) din Constituția României

Conform art. 34 alin. (3) din textul votat, „(3) Schimbarea membrilor completurilor de judecată se face în mod excepțional, pe baza criteriilor obiective stabilite de Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care vor exclude înlocuirea arbitrară a acestora.“

Legea privind organizarea judiciară stabilește în materia completurilor de judecată de la Înalta Curte și al celorlalte instanțe faptul că schimbarea componenței acestora se face în mod excepțional, în baza unor criterii obiective ce se vor reglementa în Regulamentul de organizare al ICCJ, respectiv al instanțelor (art. 34 alin. (3), art. 57). Însă, aceste criterii trebuie indicate în lege, iar nu în actul normativ inferior care nu poate crea reguli/norme, ci doar să le aplice pe cele prevăzute de legea organică.

Astfel, o chestiune esențială de care depinde independența justiției lăsată la nivel inferior de reglementare, de Regulament de organizare internă, nu de lege. Reiterăm faptul că un aspect atât de important al activității judiciare nu ar trebui adoptat prin act administrativ normativ inferior, ci prin lege adoptată de către parlament, în condiții de transparență decizională, cu dezbateri parlamentare urmate de o suficientă popularizare a normei juridice. Reglementarea acestor chestiuni este de interes public, vizând indirect inclusiv drepturile și libertățile persoanelor.

De altfel, în cazul completurilor de 5 judecători, aceeași lege stipulează care sunt criteriile obiective (situațiile) în care se poate dispune înlocuirea membrilor, respectiv incompatibilitate sau absență (art. 36 alin. 4).

Aceste criterii trebuie prevăzute și în cazul celorlalte completuri de la nivelul Înaltei Curți, dar și al celorlalte instanțe din sistem, soluția trebuind să fie unitară.

Instituția modificării completului trebuie să fie foarte clar reglementată, iar situațiile în care se poate proceda la schimbarea membrilor unui complet trebuie să fie restrictive deoarece măsura înlocuirii unui judecător nu numai că reprezintă o afectare a independenței sale, dar poate conduce și la perturbarea ordinii juridice (reluarea procedurilor în materie penală, repunerea pe rol a cauzelor civile - ceea ce împieteează asupra celerității).

Aceste prevederi sunt neclare, imprecise și lipsite de predictibilitate, astfel încât propunerea votată încalcă principiul securității juridice și principiul calității legii, care decurg din principiul legalității statuat de **art. 1 alin. (5) din Constituție**.

Schimbarea arbitrară a membrilor completurilor de judecată **poate determina afectarea independenței judecătorilor** (încălcându-se **art. 124 alin. (3) din Constituție**) prin faptul că se creează premisele ca un judecător să fie schimbat dintr-un complet de judecată în mod abuziv, iar judecătorii vor cunoaște că pot oricând să fie schimbați fără criterii legale din completurile de judecată. Acest lucru poate afecta însuși actul de înfăptuire a justiției (**art. 124 alin. (1) din Constituție**) deoarece pot fi schimbați membrii completurilor de judecată cu scopul de a fi influențată hotărârea judecătorească. De asemenea se încalcă **art. 126 alin. (4) din Constituție** potrivit cu care "compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție și regulile de funcționare a acesteia se stabilesc prin lege organică".

III.2.5. Lipsa unor criterii clare, predictibile și obiective prevăzute în lege în cazul formării completurilor de 5 judecători și tragerii la sorți a membrilor completului de 5 judecători - art. 36 alin. (3) și (8) încalcă prevederile art. 1 alin. (3)-(5) și art. 124 din Constituția României

Conform art. 36 alin. (3) și (8) din textul votat, „(3) *În alte materii decât cea penală, completurile de 5 judecători sunt formate din judecători din cadrul Secției I civile, Secției a II-a civile și Secției de contencios administrativ și fiscal, conform reprezentativității stabilite anual de Colegiul de conducere, pe baza criteriilor obiective prevăzute în Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care exclude desemnarea arbitrară.*“ și „(8) *Tragerea la sorți se realizează în condițiile stabilite de Regulamentul de organizarea și funcționare administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.*“

Astfel, formarea completurilor de 5 judecători pe baza criteriilor prevăzute în Regulamentul ICCJ este discutabilă pentru că, în ciuda declarației de intenție, poate genera desemnare arbitrară. **Criteriile trebuie să fie clare și prevăzute în lege.**

De asemenea, legea contestată prevede că **tragerea la sorți a membrilor completului de 5 judecători se realizează în condițiile stabilite de Regulamentul ICCJ, nu de lege.** Reiterăm faptul că un aspect atât de important al activității judiciare nu ar trebui adoptat prin act administrativ normativ inferior, ci prin lege adoptată de către parlament, în condiții de transparență decizională, cu dezbateri parlamentare urmate de o suficientă popularizare a normei juridice.

Reglementarea acestor chestiuni este de interes public, vizând indirect inclusiv drepturile și libertățile persoanelor. Ea nu poate fi făcută prin act normativ cu putere inferioară legii.

În afara încălcării **art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție** care pun accentul pe respectarea domniei legii, apreciem că este încălcat și **art. 124 din Constituție** pentru că se poate altera procesul desemnării membrilor completurilor de 5 judecători cu

scopul influențării actului de justiție, afectându-se ideea de justiție imparțială, înfăptuită de judecători în numele legii, cu aplicarea legii, și nu a unor regulamente.

III.2.6. Articolul 45 alin. (2) se contrazice cu articolul 45 alin. (1) - se încalcă prevederile art. 1 alin. (3)-(5) din Constituția României

Conform art. 45 alin. (1) din textul votat, „(1) Secțiile curților de apel și ale instanțelor din circumscripția acestora se înființează, la propunerea președintelui, cu avizul colegiului de conducere al fiecărei instanțe, prin hotărâre a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii. **Completurile specializate și celelalte completuri ale secțiilor curților de apel și ale instanțelor din circumscripția acestora se înființează de președintele instanței, la propunerea colegiului de conducere al fiecărei instanțe.**“

Conform art. 45 alin. (2) din textul votat, „(2) La curțile de apel și tribunale, în cazul în care prin lege specială se prevede obligativitatea constituirii **completurilor specializate, acestea se înființează prin hotărâre a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței.**“

Așadar, există o contrarietate între prevederile de la norma de la alineatul (2) și prevederile de la norma de la alin. (1). În timp ce completurile specializate ale curților de apel și ale instanțelor din circumscripția lor se pot stabili de către președintele instanțelor, la propunerea colegiului de conducere, atunci când legea impune constituirea completurilor specializate la curțile de apel și tribunale, ele se înființează prin hotărâre a secției pentru judecători din CSM. Nu vedem de ce există două soluții diferite pentru situații similare. Pentru identitate de rațiune ar trebui reținută aceeași soluție.

Dispoziția nu respectă exigențele de tehnică legislativă, contravenind prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislative pentru elaborarea actelor normative, care stabilește următoarele:

„Art. 16 - (1) - În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere.

(2) În cazul existenței unor paralelisme acestea vor fi înlăturate fie prin abrogare, fie prin concentrarea materiei în reglementări unice.”

Astfel, sunt încălcate prevederile art. 8 alin. (4) și art. 16 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 referitoare la principiul securității raporturilor juridice, consacrat la art. 1 alin. (5) din Constituție.

III.2.7. Reglementarea de la art. 159 încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și (5) și art. 124 din Constituția României; acest punct se completează cu argumentele exprimate la pct III.10 referitoare la art. 70 alin. (5) din lege

Conform art. 159, „În termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, prin ordin comun al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și al ministrului afacerilor interne se vor reglementa măsurile de cooperare pentru desemnarea ofițerilor și agenților de poliție judiciară în vederea desfășurării activităților prevăzute de art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală în cadrul Ministerului Public.”

Previzibilitatea unei norme presupune în mod obligatoriu ca destinatarul acesteia să aibă o reprezentare clară a aspectelor în funcție de care este obligat să își modeleze conduita.

În acest sens, **organizarea poliției judiciare prin ordin comun al procurorului general și ministrului afacerilor interne este neconstituțională, nepredictibilă, lăsată la îndemâna unui politician.** Situația aceasta se întinde până la adoptarea la o dată incertă a unei legi speciale.

De sprijinul poliției judiciare, concepute într-un sistem care să elimine dubla subordonare a polițistului, pe linie administrativă față de șefii din MAI, și pe linie operațională față de procuror, au nevoie nu doar procurorii din parchetele specializate, procurorii europeni delegați și cei anume desemnați pentru anchetarea magistraților, ci și ceilalți procurori din Ministerul Public.

De asemenea, **activitatea poliției judiciare este extrem de importantă, de interes public, pentru că poate viza afectarea unor drepturi și libertăți fundamentale.** De aceea este cu atât mai important ca această activitate să fie reglementată prin act normativ de nivel superior, adică prin lege.

Ordinul comun între procurorul general și ministrul afacerilor interne reprezintă un fel de protocol încheiat la mica înțelegere, care presupune acceptarea unui set de reguli agreeate de comun acord de titularii celor două funcții. Dacă unul nu este de acord, respectiv dacă reprezentantul executivului, om politic, nu este de acord cu o anumită variantă, acel ordin nu se poate emite. În felul acesta ministrul afacerilor interne poate influența major, după interesele sale politice, activitatea poliției judiciare, ceea ce este absolut inadmisibil într-un stat de drept.

Este afectat astfel rolul Ministerului public în apărarea ordinii de drept (art. 131 alin. (1) din Constituție). De asemenea, **este încălcat flagrant art. 131 alin. (3) din Constituție** potrivit căruia ”parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii”. În sens larg, nu doar în cel reglementat de Codul de procedură penală, conducerea și supravegherea de către procurori a activității de cercetare penală a poliției judiciare nu se va mai realiza în temeiul legii, cum impune Constituția, ci în temeiul unui ordin comun, la dispoziția unui om politic.

III.3. Cu privire la lipsa unor criterii clare, obiective în cazul repartizărilor temporare, art. 21 alin. (6) încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și (5) și art. 124 din Constituția României

Conform art. 21 alin. (6) din textul votat, „(6) În mod excepțional, în situația existenței unui volum ridicat de activitate la nivelul unei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție care soluționează cauze în alte materii decât cea penală, pentru soluționarea acestora într-un termen optim și previzibil, colegiul de conducere, la propunerea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, va putea dispune repartizarea temporară în cadrul acelei secții, pe durata unui an, a unor judecători de la alte secții decât cea penală, desemnați cu acordul acestora, iar în lipsa acordului, prin tragere la sorți.“

În situația repartizării temporare a unor judecători de la alte secții ale ICCJ, atunci când ar fi mai mulți judecători care și-ar exprima acordul pentru această repartizare, nu exista niciun criteriu obiectiv, clar, stabilit de lege după care președintele ICCJ să facă propunerea de repartizare, în afara de criteriul subiectiv al preferinței președintelui ICCJ și al micii învoielii între acesta și judecătorul repartizat, neconstituționalitatea prevederii **fiind evidentă, fiind afectată în substanță însăși independența judecătorilor** (art. 124 alin. (3) din Constituție), precum și **principiul egalității în drepturi**. Se încalcă, de asemenea, și art. 124 alin. (2) din Constituție care impune ca judecătorii să fie imparțiali. Ideea de imparțialitate este afectată atunci când un judecător este repartizat de la o secție la alta, în baza unor criterii neclare, cu componentă subiectivă. Prin genul acesta de mutări, discreționare, se poate influența însuși actul de justiție la care face referire art. 124 alin. (1) din Constituție.

III.4. Cu privire la imposibilitatea pentru completul de 5 judecători să-și poată schimba jurisprudența în condiții mai lesnicioase decât a condițiile impuse secției, art. 28 încalcă prevederile art. 1 alin. (3)-(5) și art. 124 din Constituția României;

Conform art. 28 din textul de lege votat, „Dacă o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție sau un complet de 5 judecători consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudențe, întrerupe judecata și sesizează Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, care judecă cu citarea părților din dosarul a cărui judecată a fost întreruptă. După ce Secțiunile Unite s-au pronunțat asupra sesizării privind schimbarea jurisprudenței, judecata continuă.“

Este important pentru completul de 5 judecători să-și poată schimba jurisprudența în condiții mai lesnicioase decât o întregă secție a ICCJ. A condiționa aceasta de acordul Secțiilor Unite ar putea afecta independența membrilor completului de 5 judecători.

De asemenea, art. 28 încalcă prevederile art. 21 alin. (3) din Constituție referitoare la accesul liber la justiție și judecarea cauzei într-un termen rezonabil

pentru că instituie o procedură mai greoaie pentru schimbarea propriei jurisprudențe pentru un complet de judecată.

Conform art. 126 alin. (2) din Constituție, competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege, iar în baza art. 73 alin. (2) lit. l) din Constituție, organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi trebuie realizată prin lege organică.

Textul art. 28 din lege nu detaliază procedura de judecată a sesizării privind schimbarea jurisprudenței, nu există în lege niciun fel de referire la posibilitatea realizării unui raport (similar cu procedura RIL sau HP), la posibilitatea părților din dosarul a cărui judecată este întreruptă de a depune observații sau de a contesta întreruperea judecării pe cale judiciară, afectând accesul liber la justiție, dreptul la apărare.

Astfel, nu poate fi lăsată o astfel de reglementare doar printr-un Regulament emis de ICCJ, ci trebuie ridicată la rang de lege.

III.5. Sunt diminuate puterile colegiului de conducere și se creează confuzie cu atribuțiile care ar trebui să revină în mod normal adunării generale - art. 30 alin. (1) încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și (5) și art. 124 alin. (3) din Constituția României;

Conform art. 30 alin. (1) din textul de lege votat, „(1) Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție se exercită de președinte, 2 vicepreședinți și colegiul de conducere. Colegiul de conducere hotărăște cu privire la problemele generale de conducere ale instanței stabilite de lege în competența acestuia.“

În acest sens, trebuie precizat că Avizul nr. 19 (2016) al Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), prevede în mod clar intenția de a crește puterea colegiului de conducere, nu de a o diminua.

În speță, colegiului de conducere a ICCJ îi este diminuată puterea prin precizarea din cuprinsul legii conform căreia colegiul hotărăște doar cu privire la problemele generale de conducere. Se intră astfel pe domeniul de competență al adunării generale, fiind încălcat art. 124 din Constituția României. Este neclar ce rol mai poate avea în aceste condiții adunarea generală.

III.6. Cu privire la prevederea conform căreia votul președintelui ICCJ în cadrul colegiului de conducere este decisiv, art. 31 alin. (4) încalcă prevederile art. 1 alin. (3)-(5) și art. 124 din Constituția României;

Conform art. 31 alin. (4), „Ședințele Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție se desfășoară în prezența a cel puțin 7 dintre membrii săi. Hotărârile Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție se adoptă cu votul

*majorității membrilor săi. **Votul președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție este decisiv în caz de paritate de voturi.***“

În acest sens, votul decisiv al președintelui ICCJ în cadrul colegiului de conducere este nu doar criticabil, dar **afectează în substanță însăși independența judecătorilor art. 124 alin. (3) din Constituție și principiul egalității în drepturi (art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție)**. Președintele nu ar trebui să aibă un vot mai puternic decât al celorlalți membri, este un membru al colegiului de conducere care nu ar trebui să aibă mai multe drepturi decât ceilalți membri raportat la ponderea votului, iar situațiile de blocaj trebuie depășite cu tact, prin ajungerea rațională la cea mai bună soluție, nicidecum prin potențarea votului președintelui ICCJ. Hotărârile Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie să fie **expresia deciziei democratice** a organului colegial.

Pentru aceleași argumente, aplicabile mutatis mudandis, prevederile art. 54 alin. (5), art. 82 alin. (3), art. 90 alin. (3) și art. 97 alin. (3) din legea contestată sunt neconstituționale.

*Conform art. 54 alin. (5): „(5) Hotărârile colegiului de conducere se adoptă cu votul majorității membrilor săi. **Votul președintelui instanței este decisiv în caz de paritate de voturi.**”*

*Conform art. 82 alin. (3): „(3) Dispozițiile art. 54 alin. (4) - (10) se aplică în mod corespunzător. **Votul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este decisiv în caz de paritate de voturi.**”*

*Conform art. 90 alin. (3): „(3) Dispozițiile art. 54 alin. (4) - (10) se aplică în mod corespunzător. **Votul procurorului șef al direcției este decisiv în caz de paritate de voturi.**”*

*Conform art. 97 alin. (3): „(3) Dispozițiile art. 54 alin. (4) - (10) se aplică în mod corespunzător. **Votul procurorului-șef al direcției este decisiv în caz de paritate de voturi.**”*

III.7. Cu privire la compunerea colegiilor de conducere la instanțe și la parchete apreciem că art. 30 alin. (3), art. 54 alin. (2), art. 82 alin. (2), art. 90 alin. (2), art. 97 alin. (2), art. 107 alin. (2) încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și art. 124 alin. (3) din Constituția României

Conform, art. 30 alin. (3): „Președintele, vicepreședinții, președinții de secții și 4 judecători, câte unul de la fiecare secție, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor, constituie colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Când se dezbat probleme economico-financiare și administrative, la ședințele colegiului de conducere participă managerul economic al Înaltei Curți de Casație și Justiție, care are vot consultativ.”

În conformitate cu art. 54 alin. (2) din forma adoptată, colegiile de conducere ale instanțelor de judecată au următoarea componență:

„a) la curțile de apel și tribunale: președintele, vicepreședintele sau vicepreședinții, după caz, președinții de secție și 2 judecători, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor;

b) la tribunale specializate și judecătorii: președintele, vicepreședintele sau vicepreședinții, după caz, președinții de secție, după caz, și 2 judecători, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor.”

În acest sens, în urma modificării legislative, **colegiul de conducere devine un paravan pentru deciziile președinților/vicepreședinților de instanță**. Președintele instanței, beneficiind de ajutorul vicepreședinților și al președinților de secție, a căror numire el însuși o propune Secției pentru judecători a CSM, are rolul de a conduce activitatea administrativă a instanței, aducând la îndeplinire hotărârile colegiului de conducere, care este un organ de conducere cu competență determinată. De precizat, că, în principiu, președintele instanței, vicepreședinții și președinții de secție au un rol executiv, rolul decizional revenind colegiului de conducere, în ansamblul său.

Având în vedere prevederea care impune compunerea colegiului de conducere din președinte, vicepreședinți, președinții de secții și doar 2 judecători aleși pe o perioadă de trei ani, este evident că, **în luarea hotărârilor care privesc organizarea instanței, numărul judecătorilor din conducere va fi întotdeauna superior numărului judecătorilor aleși democratic de judecătorii instanței**. În plus, judecătorii care trebuie să aducă la îndeplinire hotărârile Colegiului (vicepreședinții, președinții de secție) sunt în același timp judecătorii care îl ajută pe președinte în activitatea managerială.

În acest sens, funcția de execuție se va confunda cu funcția decizională, președintele și echipa sa preluând efectiv orice atribut decizional în cadrul instanței, cu consecința ca, echipa managerială să pună în operă și să aducă la îndeplinire propriile hotărâri. Componenta decizională ar trebui să revină tuturor judecătorilor și să poată fi exercitată prin reprezentanți democratic aleși, **neconstituționalitatea prevederii fiind evidentă, fiind afectată în substanță însăși independența judecătorilor prevăzută de art. 124 alin. (3) din Constituție**.

Expunerea de motive a Legii privind organizarea judiciară, prin raportare la Avizul nr. 19 (2016) al Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), conține o pseudo-argumentație: în timp ce Avizul se referă la rolul președinților în funcționarea instanței, atribuțiile colegiului de conducere, așa cum reies din prevederile prezentei legi, privesc organizarea și conducerea instanței, adică chestiuni diferite.

În acest sens, în expunerea de motive se arată următoarele: „Astfel cum se subliniază în Avizul nr. 19 (2016) - Rolul președinților de instanțe - al Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), «Președinții instanțelor sunt responsabili de asigurarea bunei funcționări a instanței, inclusiv de managementul personalului, al resurselor materiale și al infrastructurii acesteia. Este esențial ca aceștia să dispună de competențele și de resursele necesare pentru a îndeplini această îndatorire în mod eficient». «De asemenea, președinții instanțelor ar trebui să aibă competența de a înființa în cadrul acestora unități sau diviziuni organizatorice, precum și posturi sau poziții individuale, pentru a răspunde diverselor nevoi legate de activitatea instanțelor

judecătorești. Atunci când președinții instanțelor intenționează să facă schimbări semnificative în organizarea instanței, judecătorii trebuie să fie consultați.»

Astfel, se observă în mod evident că se confundă atribuțiile colegiului de conducere cu cele ale adunării generale a judecătorilor, din moment ce **Avizul prevede obligativitatea consultării judecătorilor (care se realizează în adunări generale), nu a colegiului de conducere.** Din lectura Avizului se desprinde o concluzie contrară: **intenția sa este de a diminua puterea discreționară a președintelui, nu de a o spori.**

În același sens, **prevederea de la art. 45 alin. (4) este neconstituțională** din punct de vedere al posibilității ca președintele instanței să dispună unilateral, doar cu un aviz consultativ al colegiului de conducere, participarea unui judecător din altă secție la constituirea unui complet de judecată sub aspectul puterii exagerate date președintelui instanței, al lipsei de criterii pentru o astfel de decizie și al posibilei afectări a independenței judecătorului.

Acest aspect a fost avut în vedere la edictarea Notei de fundamentare a Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, prin care componența colegiilor de conducere a fost schimbată din următoarele rațiuni: *„Schimbarea componenței colegiilor de conducere ale instanțelor și parchetelor reprezintă un alt aspect important de menționat, măsura fiind instituită în vederea asigurării accesului mai larg al judecătorilor și procurorilor la procesul decizional din cadrul instituției în care își desfășoară activitatea. Astfel, pe lângă stabilirea unui mandat de 3 ani pentru colegiile de conducere, din componența acestora vor face parte președintele instanței și un număr de judecători sau procurori reprezentativ la nivelul fiecărei categorii de instanțe și parchete. În reglementarea actuală, colegiul de conducere era format, preponderent, din judecători sau procurori cu funcții de conducere, ceea ce nu asigură, în realitate, un acces democratic și extins al judecătorilor și procurorilor la procesul de luare a deciziilor. Ca urmare a alegerii lor de către adunările generale, a fost stabilită și posibilitatea revocării colegiilor de conducere de către cei care le-au ales, în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor. Modificarea componenței colegiilor de conducere a fost gândită în corelare cu atribuirea unor atribuții suplimentare celor prevăzute în prezent, atribuții care sunt, la momentul actual, în competența conducătorilor instanțelor și parchetelor. Astfel, colegiile de conducere vor stabili compunerea completelor de judecată la începutul fiecărui an, precum și componența secțiilor și completelor specializate. Se realizează, astfel, o responsabilizare a rolului conducătorului instanței sau parchetului, acela de a aduce la îndeplinire măsurile dispuse de reprezentanții membrilor acestora.”*

Precizăm că, **inclusiunea de drept în colegiul de conducere a tuturor acestor persoane și alegerea unui număr foarte mic de alți magistrați în adunarea generală este de natură a transforma colegiile de conducere în echipa de suport a președinților de instanță.**

Pentru a se evita ocuparea pe perioadă nelimitată a unui loc în colegiu de aceeași judecători, se impune limitarea mandatelor membrilor aleși ai colegiului,

astfel încât toți judecătorii să fie încurajați și motivați să participe la luarea deciziei. Tot astfel, se evită crearea unor centre de decizie motivate de interese părtinitoare.

De asemenea, față de o reprezentativitate de 1/3, una de 1/5 este firavă, neproportională și nejustificată, concentrând, în cadrul mai multor instanțe, puterea executivă și decizională în mâinile unei singure persoane. Forma legii anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 207/2018 prevedea că numai în situația unor instanțe (judecătorii/tribunale specializate) cu un număr de 3 judecători sau mai mic atribuțiile Colegiului se exercitau de președintele instanței. Menținerea modificării aduse prin Legea nr. 207/2018 nu își are nicio justificare în a elimina un organ ales democratic.

Includerea de drept în colegiul de conducere a vicepreședintelui nu respectă echilibrul care trebuie menținut cu privire la deciziile ce trebuie luate într-o instanță potrivit legii, cu atât mai mult cu cât președintele instanței propune pe vicepreședintele și celelalte persoane din conducerea instanței.

Trebuie acordată judecătorilor din fiecare instanță libertatea de a decide care sunt judecătorii ce îi vor reprezenta în colegiul de conducere pentru că, în acest fel, acțiunile conducerii instanței vor fi ținute în echilibru prin intermediul colegiului de conducere ales majoritar de judecătorii care activează în instanță. Această modalitate de desemnare a judecătorilor din colegii constituie o garanție importantă că măsurile sunt luate obiectiv și se evită astfel orice aparență de lipsă de imparțialitate cu privire la soluțiile adoptate.

Aspecte similare sunt valabile și în privința parchetelor. Includerea de drept în colegiul de conducere a prim-adjunctului și adjunctului procurorului șef și a procurorilor șefi secție nu respectă echilibrul care trebuie menținut cu privire la deciziile ce trebuie luate într-un Parchet potrivit legii. **Trebuie acordată procurorilor libertatea de a decide care sunt procurorii ce îi vor reprezenta în colegiul de conducere.**

În baza art. 1 alin. (3) din Constituție, România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate, **iar modalitatea de reglementare prevăzută în legea votată este în mod vădit în contradicție cu exigențele constituționale.**

Astfel, **se ajunge la o componentă nedemocratică a colegiilor de conducere a instanțelor/ICCJ/PICCJ, micșorându-se numărul judecătorilor aleși de adunările generale și la creșterea influenței președinților.**

Pentru aceleași argumente, prevederile art. 82 alin. (2), art. 90 alin. (2), art. 97 alin. (2) și art. 107 alin. (2) din actul normativ contestat sunt neconstituționale.

Conform art. 82 alin. (2), „*Colegiul de conducere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este constituit din procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, procurorii șefi de secție și 2 procurori aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a procurorilor.*“

Conform art. 90 alin. (2): „(2) Colegiul de conducere al Direcției de Investigare a Infraacțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism este constituit din procurorul-șef al direcției, adjuncții acestuia, procurorii-șefi de secție și 2 procurori aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a procurorilor.“

Conform art. 97 alin. (2): „(2) Colegiul de conducere al Direcției Naționale Anticorupție este constituit din procurorul-șef al direcției, adjuncții acestuia, procurorii-șefi de secție și 2 procurori aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a procurorilor.“

Conform art. 107 alin. (2): „(2) Colegiile de conducere ale parchetelor de pe lângă curțile de apel sunt constituite din procurorul general, adjunctul sau adjuncții acestuia, după caz, procurorii-șefi de secție și 2 procurori aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a procurorilor. Votul procurorului general este decisiv în caz de paritate de voturi.“

III.8. Sistemul de repartizare aleatorie va fi auditarea extern doar sub aspect tehnic, nu și sub aspectul posibilităților eludării ale sistemului prin intervenție umană - art. 58 alin. (4) este contrar art. 1 alin. (3) și (5) și art. 124 alin. (2) din Constituția României, republicată

Conform art. 58 alin. (4) și (5):

„(4) Sistemul de repartizare aleatorie a cauzelor pe completuri de judecată se auditează extern, sub aspect tehnic, la fiecare 2 ani.

(5) Auditarea externă se face în scopul identificării și remedierii vulnerabilităților sistemului inclusiv sub aspectul vicierii sau influențării repartizării aleatorii.“

Sistemul de repartizare aleatorie va fi auditarea externă doar sub aspect tehnic, nu și sub aspectul posibilităților eludării ale sistemului prin intervenție umană (art. 58 alin.(4)), ceea ce face ca această auditare să nu-și poată atinge obiectivul exprimat la alin. (5). În acest sens, există o **contradicție între cele două alineate, fiind încălcate normele de tehnică legislativă.**

Tolerarea unor vulnerabilități ale sistemului aleator de repartizare a dosarelor poate afecta grav modalitatea de înfăptuire a justiției cu respectarea principiului constituțional al imparțialității. Manipularea acestui sistem poate conduce la direcționarea unor dosare către anumiți judecători, după criterii subiective, ilegite, pentru a influența înfăptuirea justiției. Faptul că nu se verifică acest sistem și sub aspectul intervenției umane, nu cu scopul de a angaja ca urmare a auditării răspunderea concretă a cuiva, acest lucru realizându-se prin aplicarea altor mecanisme prevăzute de lege, ci cu scopul de a determina în mod eficient **toate** vulnerabilitățile sistemului de repartizare aleatorie încalcă flagrant **art. 124 alin. (2) din Constituție (justiția este imparțială)** și poate afecta întreaga credibilitate a sistemului judiciar.

III.9. Cu privire la dispozițiile referitoare la detașarea ofițerilor și agenților de poliție judiciară la parchete, art. 70 este contrar art. 1 alin. (3) și (5), art. 131 alin. (1) și (3), precum și art. 148 din Constituția României; acest punct se completează cu pct III.2.7. de mai sus

Conform art. 70 alin. (5) din legea votată **(5) Organizarea și funcționarea poliției judiciare se stabilesc prin lege specială.**“ Această lege specială care nu există nici în stadiul de proiect.

Reglementarea este de natură a anihila capacitatea deja redusă a procurorilor de a efectua o anchetă efectivă și eficientă în cauzele complexe, cu grad mare de dificultate și importanță. În acest fel sunt afectate anchetele sub coordonarea și supravegherea procurorilor de la parchetele de pe lângă ICCJ, curțile de apel, tribunale și judecătoria.

În legea votată au fost introduse prevederi, dar doar cu titlu tranzitoriu (doar până la emiterea ordinului comun al procurorului general și MAI se aplica legea în vigoare, după care se va aplica ordinul) și apoi, nu se știe dacă și când, se va aplica legea nouă specială. La intrarea în vigoare a acestei legi nu va exista, cel mai probabil, o lege specială care să reglementeze organizarea și funcționarea poliției judiciare, situație în care aceste aspecte vor fi reglementate fie temporar de Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, fie de un ordin comun al procurorului general al PICCJ și ministrului afacerilor interne.

Relevante în acest sens sunt și statuările Comisiei de la Veneția din cadrul aceluiași **Aviz referitor la proiectul legii privind Parchetul specializat din Muntenegru:**

„[Raportul OCDE privind instituțiile anticorupție specializate] sugerează ca departamentele sau unitățile specializate anticorupție din cadrul poliției sau al parchetului să fie supuse unor reguli ierarhice și proceduri de numire separate, sau ca ofițerii de poliție care se ocupă de cauzele de corupție, deși plasați instituțional în cadrul poliției, să raporteze în cauzele individuale doar și direct către procurorul competent.”¹

Așadar, este necesar, pentru buna funcționare a unităților de parchet și mai ales a celor specializate (DNA/DIICOT), pentru desfășurarea cu celeritate și eficiență a anchetelor penale, ca în cadrul acestora să fie detașați polițiști judiciari sub directa conducere și controlul nemijlocit al procurorilor.

În acest sens, eliminarea dispozițiilor, în condițiile în care nu există adoptat sau propus un un proiect de lege care să organizeze funcționarea poliției judiciare, este inexplicabilă, singurul efect pe care legiuitorul l-ar putea obține prin această măsură fiind îngreunarea anchetelor penale și ineficiența parchetelor.

Eficiența muncii în echipă, sub conducerea procurorului, dovedită prin rezultatele obținute la nivelul structurilor specializate ale Ministerului Public (DNA și DIICOT), dar și

¹ CDL-AD(2014)041, Avizul interimar privind proiectul legii privind Parchetul specializat din Muntenegru, par. 55

la nivelul celorlalte unități din subordinea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție pe domeniile prioritare de acțiune (în special prin acțiunile desfășurate împreună cu ofițerii de poliție judiciară din cadrul Direcției Generale Anticorupție), reprezintă un argument suplimentar pentru extinderea pe termen scurt a acestui model de organizare a activității și completarea cadrului legislativ din România cu privire la poliția judiciară.

De asemenea, o organizare a unei poliții judiciare în cadrul Ministerului Public ar reprezenta soluția aptă să răspundă necesităților de eficiență și imparțialitate a îndeplinirii justiției în etapa urmăririi penale, ar răspunde cel mai bine exigențelor constituționale și ar răspunde necesității menținerii echilibrului între autoritățile statului, nepermițând unei entități ce aparține executivului (MAI) să interfereze în exercitarea atribuțiilor Autorității Judecătorești, așa cum se întâmplă în prezent.

Având în vedere faptul că lucrătorii de poliție judiciară pot dispune măsuri prin care restrâng drepturile fundamentale ale persoanelor, este esențial ca statutul lor să excludă orice posibilitate de a primi, direct sau indirect, dispoziții referitoare la activitatea de urmărire penală din afara sistemului judiciar.

Pentru a asigura această exigență, cariera profesională a lucrătorilor de poliție judiciară trebuie să depindă exclusiv de performanța în efectuarea activității de urmărire penală, iar procurorul este singurul în măsură să aprecieze calitatea activității de cercetare penală efectuată de către lucrătorul de poliție judiciară. Atât timp cât va subsista posibilitatea influențării cursului carierei profesionale a polițistului judiciar de ministrul de interne, acesta va avea un ascendent asupra aceluși polițist și, prin el, asupra cursului anchetei.

Până la momentul organizării unei poliții judiciare proprii, o soluție temporară ar fi cea a detașării în baza legii a polițiștilor de poliție judiciară la unitățile de parchet din cadrul Ministerului Public. De asemenea, pentru polițiștii din cadrul poliției judiciare care vor continua să funcționeze în cadrul structurilor specializate ale Ministerului Administrației și Internelor, se impune degrevarea imediată a acestora de orice atribuții care nu privesc activitatea de cercetare penală, iar evaluarea profesională a acestor lucrători de poliție judiciară să fie în competența parchetelor care exercită coordonarea, controlul și conducerea activităților de cercetare penală.

Așadar, pentru buna funcționare a unităților de parchet, în vederea desfășurării cu celeritate și eficiență a anchetelor penale și a punerii în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, considerăm că **legea, și nu un ordin comun**, ar fi trebuit să reglementeze, în mod corespunzător, chestiunile privind detașarea ofițerilor și agenților de poliție judiciară și situația salarizării acestora.

Practic, sistemul judiciar cunoaște un regres inacceptabil, independența sa fiind în mod serios pusă în pericol, deși garanțiile de independență privind judecătoria asigurate la momentul aderării la Uniunea Europeană ar fi trebuit să rămână intangibile ulterior aderării, astfel cum CJUE a stabilit deja prin Hotărârea din 20 aprilie 2021, pronunțată în cauza *Repubblika*, C 896/19. Este evidentă astfel neconstituționalitatea prezentului act normativ. Pentru eficiența anchetelor penale și pentru eliminarea posibilității intervenției șefilor din MAI în dosarele penale modelul care funcționează

deja foarte bine la DNA și DIICOT, unde lucrează polițiști judiciari detașați, ar trebui păstrat și generalizat și în cazul celorlalte parchete.

III.10. Prin conținutul normativ pe care îl cuprinde, Legea privind organizarea judiciară (Pl-x nr. 441/2022) afectează independența și activitatea Direcției Naționale Anticorupție/DIICOT - art. 93 încalcă art. 148 și art. 20 alin. (2) din Constituția României.

În legea votată se elimină prevederea din legislația în vigoare potrivit căreia *„Direcția Națională Anticorupție este independentă în raport cu instanțele judecătorești și cu parchetele de pe lângă acestea, precum și în relațiile cu celelalte autorități publice, exercitându-și atribuțiile numai în temeiul legii și pentru asigurarea respectării acesteia“*.

De asemenea, reamintim că o chestiune importantă care era reglementată de Legea privind organizarea judiciară, și anume existența Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție (SIJ) a fost tranșată de Parlament prin adoptarea Legii nr. 49/2022 publicată în Monitorul oficial al României nr. 244/11 martie 2022. Această lege, prin care s-a desființat în mod formal SIJ a fost, la rândul ei, adoptată într-o procedură de urgență, **fără a se aștepta publicarea avizului Comisiei de la Veneția nr. 1079/21 martie 2022**. Avizul emis după adoptarea legii a observat gravele probleme generate de Legea nr. 49/2022, în primul rând afectarea nejustificată a competenței Direcției Naționale Anticorupție prin preluarea de la această Direcție specializată a competenței de anchetare a magistraților și atribuirea ei unor procurori ”anume desemnați”. Deși adoptarea noii legi ale justiției reprezenta o bună ocazie pentru a corecta Legea de desființare a SIJ în acord cu avizul Comisiei de la Veneția nr. 1079/21 martie 2022, acest lucru nu s-a întâmplat. Considerăm că prin legea contestată ar fi trebuit reglementate și chestiunile legate de anchetarea magistraților, în acord cu **avizul Comisiei de la Veneția nr. 1079/21 martie 2022**, în acord cu obligațiile asumate de România în cadrul MCV.

Deși rămâne în lege o dispoziție în sensul că Direcția Națională Anticorupție/DIICOT se bucură de independență operațională și funcțională, totuși, aceasta nu este clar formulată, textul fiind pasibil de diverse interpretări, aspect evident neconstituțional.

De asemenea, deși se menționează că DNA/DIICOT este o structură autonomă (art. 93/85 din Legea privind organizarea judiciară), totuși legea reglementează faptul că cel care conduce Direcția (DNA/DIICOT) este Procurorul General al României. Această dispoziție împreună cu cea care instituie dreptul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de a infirma/controla orice soluție dată de procurorii de la aceste structuri contrazic principiile clamate (de autonomie și independență funcțională) și limitează drastic funcționarea eficientă a acestor structuri.

Procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție/DIICOT este calificat drept ordonator secundar de credite. Finanțarea cheltuielilor curente și de capital se asigură

de la bugetul de stat, fondurile destinate Direcției Naționale Anticorupție/DIICOT fiind evidențiate distinct în bugetul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Practic, aceste prevederi înlătură și independența de natură financiară pe care aceste structuri ar trebui să o aibă, și afectează inclusiv independența funcțională/operațională a instituțiilor de vreme ce procurorii șefi, pentru a avea o finanțare corespunzătoare, depind de voința Procurorului General al României, care este numit politic.

În acest sens, **Comisia de la Venetia** a statuat următoarele:

„[D]eși nu propun și nu pledează pentru un model unic sau universal de agenție anticorupție, instrumentele [internaționale] de mai sus stabilesc clar o obligație internațională a statelor de a asigura specializarea instituțională în sfera corupției, adică de a înființa organisme, departamente sau persoane specializate (în cadrul instituțiilor existente), responsabile cu combaterea corupției.

Cerințele esențiale pentru exercitarea corespunzătoare și eficientă a funcțiilor acestor organisme, astfel cum rezultă din instrumentele de mai sus, includ:

- independență/autonomie (un nivel adecvat de autonomie structurală și operațională, implicând aranjamente juridice și instituționale pentru a preveni influența politică sau de altă natură);

- răspundere și transparență;

- personal specializat și instruit;

- resurse și competențe adecvate.

Utilizarea procurorilor specializați în astfel de cazuri [(corupție, spălare de bani, trafic de influență etc.)] s-a bucurat de succes în multe țări. Infracțiunile în cauză sunt specializate și pot fi mai bine anchetate și urmărite penal de un personal specializat. În plus, anchetarea unor astfel de infracțiuni necesită adesea persoane cu experiență specializată în anumite domenii. Cu condiția ca procurorul specializat să fie supus unui control judiciar adecvat, există multe avantaje și nicio obiecție generală la un astfel de sistem.”².

Așadar, de esența luptei anticorupție și împotriva crimei organizate este asigurarea independenței reale, efective a structurilor (parchetelor) și procurorilor care funcționează în acest domeniu.

Asigurarea respectării cerințelor convențiilor internaționale care insistă asupra acordării autorităților anticorupție a independenței necesare pentru a exercita funcțiile în mod eficace și libere de orice presiune pretind o garanție legislativă cu valoare inclusiv simbolică privind independența DNA față de celelalte autorități publice.

Este necesară menținerea și prin această prevedere a consacării legislative a principiului autonomiei și independenței funcționale a DNA, acest principiu constituind garanția supremă a unei activități anticorupție eficiente, așa cum de altfel a demonstrat practica de 20 de ani a acestei instituții. De asemenea, asigurarea independenței DNA a fost asumată de statul român o dată cu ratificarea Convenției ONU împotriva corupției și a Convenției penale a Consiliului Europei, ambele insistând asupra acordării autorităților

² CDL-AD(2014)041, Avizul interimar privind proiectul legii privind Parchetul specializat din Muntenegru, paragrafele 17, 18 și 23

anticorupție a independenței necesare pentru a exercita funcțiile în mod eficace și libere de orice presiune.

Decizia 2006/928/CE a Comisiei Europene din 13 decembrie 2006 instituind Mecanismul de cooperare și de verificare (MCV), coroborată cu Anexa IX din Actul de aderare a României la Uniunea Europeană, intitulată „*Angajamente specifice asumate și cerințe acceptate de România la încheierea negocierilor de aderare din 14 decembrie 2004 (menționate la articolul 39 din Actul de aderare)*” se opun afectării independenței efective a Direcției Naționale Anticorupție.

Potrivit celor stabilite în hotărârea pronunțată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în data de 18 mai 2021 în cauzele conexe C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, Asociația Forumul Judecătorilor din România și alții, reluate în hotărârea pronunțată la 21 decembrie 2021 în cauzele conexe C357/19, C379/19, C547/19, C811/19 și C840/19, Euro Box Promotion, **România trebuie să respecte Decizia 2006/928 de instituire a MCV și rapoartele adoptate de Comisia Europeană în acest temei, pentru a se conforma obiectivelor de referință.** ”În special, România nu poate adopta sau menține în domeniile acoperite de obiectivele de referință măsuri care ar risca să compromită rezultatul pe care acestea îl prevăd.” (par. 177).

Astfel, între angajamentele pe care România și le-a asumat prin aderarea la Uniunea Europeană se remarcă demonstrarea sustenabilității și a ireversibilității progreselor în cadrul luptei împotriva corupției, ceea ce presupune întărirea instituțională a Direcției Naționale Anticorupție, ale cărei rezultate au fost apreciate și încurajate în numeroase rapoarte de Comisia Europeană.

Acest text aduce o gravă atingere obligațiilor asumate de România prin Anexa IX din Actul de aderare a României la Uniunea Europeană, intitulată „*Angajamente specifice asumate și cerințe acceptate de România la încheierea negocierilor de aderare din 14 decembrie 2004 (menționate la articolul 39 din Actul de aderare)*”, în care, la punctul (4) sunt enumerate o serie de cerințe referitoare la independența DNA: „*accelerarea considerabilă a luptei împotriva corupției, în special împotriva corupției la nivel înalt, prin asigurarea unei aplicări riguroase a legislației anticorupție și a independenței efective a parchetului anticorupție (...); parchetului anticorupție trebuie să i se asigure personal, resurse financiare și de formare, precum și echipamentul necesar pentru îndeplinirea funcției sale vitale.*”

III.11. Cu privire la posibilitatea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a procurorilor șefi DNA și DIICOT de a infirma motivat toate măsurile și soluțiile adoptate de procurorii din subordine, art. 68 alin. (3) și (4) încalcă art. 1 alin. (3) și art. 132 alin. (1) din Constituția României;

Cu privire la art. 68 alin. (3) și (4) (posibilitatea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a procurorilor șefi DNA și DIICOT de a infirma motivat toate măsurile și soluțiile adoptate de procurori), acordarea dreptului de infirmare a actelor/măsurilor dispuse de procurori de la orice palier al

parchetelor reprezintă o încălcare evidentă a independenței acestora, putând afecta totodată caracterul efectiv al anchetelor, strângerea probelor și celeritatea procedurilor.

Se încalcă astfel principiul enunțat în avizul Comisiei de la Veneția emis în 1996 referitor la proiectul de Constituție a Ucrainei. Comisia de la Veneția s-a opus în avizele sale unei asemenea soluții:

„Legea privind organizarea și procedura Procuraturii ar trebui să definească procuratura ca un sistem de autorități relativ independente, de preferință organizate în corespondență cu sistemul judiciar. Ar trebui ca autoritatea superioară să controleze nivelul imediat inferior. Cu toate acestea, cea mai înaltă autoritate nu ar trebui să o controleze direct pe cea mai de jos. În acest fel, sistemul de urmărire penală ar fi protejat împotriva intervenției sau influenței politice directe.”³.

Infirmarea de către procurorul general și procurorii șefi DNA și DIICOT a soluțiilor și măsurilor tuturor procurorilor din subordine creează un risc major de afectare a dosarelor penale, în contextul în care cei trei sunt numiți eminent politic. Introducerea în proiect a acestor prevederi sugerează intenția creării unor mecanisme de control politic asupra dosarelor penale, având în vedere că, potrivit proiectului de lege, procurorul general al PICCJ și procurorii șefi DNA și DIICOT sunt numiți politic și pot avea, la un moment dat, tentația de a face pe plac celor care i-au numit pentru a-i păstra în funcție, sau pentru a le reînnoi mandatul.

Remediile din prezent (infirmarea de către procurorul imediat ierarhic superior și accesul la instanță) sunt suficiente și elimină posibilitatea ca un singur om, numit politic să intervină în dosarele instrumentate de toți procurorii. Dacă un procuror ierarhic inferior greșește există remedii, dacă însă procurorul aflat în vârful ierarhiei greșește sau *derapează* sub influență politică nu mai există remedii eficiente și poate fi afectată activitatea întregului Minister Public.

Prin imixtiunea celor trei procurori de rang înalt în toate dosarele procurorilor aflați în subordine se încalcă în primul rând **art. 1 alin. (3) din Constituția României** potrivit căruia *România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*

De asemenea, este încălcat **art 131 alin. (1) din Constituția României** potrivit căruia *”în activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor”*. Prin reglementarea propusă se pot crea premisele ca procurorii aflați în vârful piramidei instituționale să imprime în activitatea Ministerului Public, prin acest instrument al infirmării soluțiilor și măsurilor tuturor procurorilor din subordine, interesele politice ale unui grup restrâns de persoane, nicidecum interesele generale ale societății.

Se încalcă și **art. 132 alin. (1) din Constituția României** potrivit cu care *”procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției”*. Câtă vreme toți procurorii

³ CDL-INF(1996)006, Avizul privind Proiectul de Constituție al Ucrainei, Secțiunea VII, p.14

vor ști că soluțiile lor vor atârna de voința procurorului ierarhic superior aflat în cea mai înaltă funcție de conducere, efectul acestei prevederi va fi acela că în cea mai mare parte procurorii își vor dirija activitatea ținând în permanență cont de opțiunile procurorului general al PICCJ (sau procurorului șef DNA/DIICOT), fiind afectată astfel garanția constituțională a imparțialității procurorilor.

III.12. Articolul 115 încalcă art. 1 alin. (3) și (5) și art. 124 alin. (3) din Constituția României;

Conform art. 115 alin. (1), „*Institutul Național al Magistraturii este condus de un director, ajutat de 2 directori adjuncți, numiți și revocați de Plenul Consiliul Superior al Magistraturii.*”

Astfel, conducerea INM nu mai este realizată de Colegiul științific, ci de directorul INM. În felul acesta rolul INM și mai ales al Consiliului științific este slăbit, toată puterea decizională se concentrează în mâna unui singur om, în concordanță cu întreaga viziune exprimată prin aceste proiecte de lege.

Exista astfel un risc sporit de influențare a activității INM. În condițiile în care activitatea desfășurată în ultimii ani a fost una ferită de orice controverse publice, aceasta modificare apare ca lipsită de fundament.

De asemenea, Colegiul științific format din magistrați cu înaltă pregătire, dar și din profesori universitari de la cele mai reputele facultăți de drept din țară, precum și din reprezentanți ai personalului de instruire de la INM devine un organism cu rol decorativ, ceea ce reprezintă un evident regres. Toate aceste reglementări care scad foarte mult rolul INM sunt adoptate în condițiile în care prin PNRR, România și-a asumat ca prin noile legi ale justiției să consolideze rolul Institutului Național al Magistraturii în organizarea și desfășurarea examenelor și a concursurilor.

III.13. Este slăbit rolul INM și mai ales al Consiliului științific al INM în favoarea secției pentru judecători a CSM sau a CSM, cu încălcarea art. 1, art. 124 și art. 148 din Constituția României;

În acest sens, INM este eliminat complet din procedura de promovare a judecătorilor la ICCJ sau din procedura de selecție a inspectorilor judiciari. De asemenea, unele concursuri nu se mai organizează de CSM prin INM, adică de către INM, ci se vor organiza direct de către CSM, care va putea solicita sprijinul INM doar dacă va dori (concursul de admitere în magistratură a persoanelor cu vechime în profesii juridice, de capacitate, de promovare la instanțele și parchetele superioare, de selecție pentru președinții de instanța și șefii de parchete. De asemenea, componența unor comisii de concurs nu mai este desemnată de către consiliul științific al INM, ci de către CSM. Consiliul științific al INM, care deține în prezent rol de conducere, este înlocuit cu persoana directorului INM care va exercita singură funcția de conducere. Directorul INM este numit și revocat de CSM fără a mai fi necesară propunerea Consiliului științific. Așadar CSM își întărește puterea asupra INM, în condițiile în care

activitatea INM și conducerea asigurată de Colegiul științific au avut un rol pozitiv în selecția obiectivă și corectă a magistraților în ultimii ani, departe de orice jocuri de putere care, la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, sunt frecvente. Colegiul științific format din magistrați cu înaltă pregătire, dar și din profesori universitari de la cele mai reputeate facultăți de drept din țară, precum și din reprezentanți ai personalului de instruire de la INM devine un organism cu rol decorativ, ceea ce reprezintă un evident regres.

Toate aceste reglementări care scad foarte mult rolul INM sunt adoptate în condițiile în care prin PNRR România și-a asumat ca prin noile legi ale justiției să consolideze rolul Institutului Național al Magistraturii în organizarea și desfășurarea examenelor și a concursurilor.

III.14. Funcția de asistent al judecătorului nu are niciun fel de statut legal, nicio reglementare art. 150 încalcă art. 1 alin. (3) și (5), și art. 124 alin. (3) din Constituție.

Conform art. 150 din textul de lege votat, „(1) În cadrul curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătoriilor pot funcționa asistenți ai judecătorilor, ale căror statut și atribuții sunt reglementate prin lege specială.

(2) Asistentul judecătorului are rolul de a-l sprijini pe judecător în îndeplinirea de către acesta a atribuțiilor sale judiciare, desfășurându-și activitatea sub îndrumarea și supravegherea judecătorului.”

Asistentul judecătorului are rolul de a-l sprijini pe judecător în îndeplinirea de către acesta a atribuțiilor sale judiciare, desfășurându-și activitatea sub îndrumarea și supravegherea judecătorului.

Prezența sa în preajma judecătorului nu poate fi lăsată la voia întâmplării, **fiind necesar un statut riguros, reglementat prin lege.**

În speță, asistentul judecătorului rămâne o formă fără fond. Este inadmisibil și în același timp neconstituțional să menționezi în lege o nouă categorie profesională fără a-i detalia statutul acesteia.

IV. CONCLUZII.

Reglementările cuprinse în legea criticată prin prezenta sesizare, atât în detaliile lor specifice analizate mai sus, cât și apreciate în evaluarea de ansamblu a celor trei legi ale justiției adoptate de Senat în aceeași zi, conduc la o slabire clară a poziției puterii judecătorești în raport cu celelalte puteri din stat - executivă și legislativă, cu încălcarea flagrantă a principiului separației și echilibrului puterilor - art. 1 alin. (4) din Constituția României.

În considerarea tuturor argumentelor expuse, vă solicităm respectuos **admiterea prezentei obiecții de neconstituționalitate a Legii privind organizarea judiciară (Pl-x nr. 441/2022).**

ANEXE

- PL-x nr. 441/2022, în forma pentru promulgare.